

14+

Хто зробив
**ПЕРШЕ
СЕЛФІ?**

СТОРІЯ

www.storiya.info

Хто зробив перше селфі?

Засновниця читацької онлайн-платформи «Сторія» **Олеся Божко**

Авторка **Ірина Смирнова**

Головна редакторка **Юлія Журлакова**

Літературна редакторка, авторка рубрики
«Читай і мову вивчай!» **Юлія Гарюнова**

Верстка **Анастасія Бишовець**

Дизайн **Віталій Войтуль**

Фото [wikipedia.org](https://www.wikipedia.org), [freepik.com](https://www.freepik.com), [wikiart.org](https://www.wikiart.org)

www.storiya.info

Матеріали розроблені ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» за технічної підтримки ООН Жінки в Україні та за фінансування Жіночого фонду миру та гуманітарної допомоги ООН (WPHF). Ця публікація підготовлена за фінансової підтримки Жіночого фонду миру та гуманітарної допомоги Організації Об'єднаних Націй (WPHF), але це не означає, що висловлені в ній погляди та вміст є офіційно схваленими або визнаними з боку Організації Об'єднаних Націй.

Усі зображення, інформація і торговельні марки використовуються як ілюстрації з навчальною метою та не мають рекламного характеру. Усі матеріали, які розміщені на вебсайті www.storiya.info, а також будь-які інші матеріали, що розповсюджуються за допомогою цього сайту і з цього сайту (зокрема зображення, відеоролики і тексти), належать ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» та захищені авторським правом. Несанкціоноване використання цих матеріалів, повне або часткове копіювання, збереження, зміна і поширення (для будь-яких цілей) без письмової згоди ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» заборонено. © 2024 «Сторія».

Скільки селфі в галереї твого смартфона? Складно полічити, чи не так? А от зробити — дуже легко! Умикаєш фронтальну камеру, робиш свою фірмову усмішку, накладаєш фільтр — клац — і чудовий автопортрет готовий! Ти сам/сама собі й фотограф, і модель. А якщо поділишся знімком у соцмережах, то ще й купу вподобайок можеш зібрати!

Імовірний автопортрет Фідія на щиті статуї Афіни Парфенос, 440-ві рр. до н.е.

А от у стародавні часи за зображення свого обличчя могли навіть стратити! За легендою, така доля спіткала давньогрецького скульптора **Фідія** через те, що він обрав себе моделлю для однієї зі статуй богів нового Парфенона. Мовляв, іч як високо себе поставив! Тож, на жаль, ім'я першого творця селфі ми не дізнаємося. Небезпечна була розвага.

Як окремий жанр у мистецтві автопортрети з'явилися лише в епоху **Відродження**. Саме в цей період у європейському мистецтві художники почали заявляти про себе як авторів. Раніше, у Середньовіччі, їх називали "пензликami в руках Бога". Вони навіть не підписували свої твори, адже це було нескромним і марнославлним.

Одним із перших митців, хто пішов проти правил, був італієць **Сандро Боттічеллі**. На картині “Поклоніння волхвів” він зобразив себе серед людей, що прийшли подивитися на новонародженого Ісуса. Художник стоїть у правому куті твору та дивиться прямо на глядача. Мистецтвознавці вважають цей уписаний автопортрет своєрідним авторським підписом. Боттічеллі пощастило більше, ніж Фідію, його не стратили. А “селфі” вже не вважалося злочином.

Сандро Боттічеллі. Автопортрет. Поклоніння волхвів, 1474-1476

Інший майстер доби Відродження, німець **Альбрехт Дюрер**, намалював себе вперше у віці 13 років. Імовірно, художникові подобався цей нарис, бо він його зберіг та вже в дорослому віці підписав: *“Це я намалював із дзеркала у 1484 році, коли ще був дитиною”*.

Загалом Дюрер часто малював свої руки, тренуючись правдиво передавати форму. Також він зробив щонайменше три автопортрети олією, які дійшли до наших днів. На них він зобразив себе гарно одягненим, багатим паном. Цікаво, що в німецьких землях на той час професія художника не мала престижу. Художники були ремісниками. Проте Дюрер прагнув визнання і, як кажуть сьогодні, візуалізував свої бажання.

Альбрехт Дюрер. Автопортрет у віці 13 років, 1484

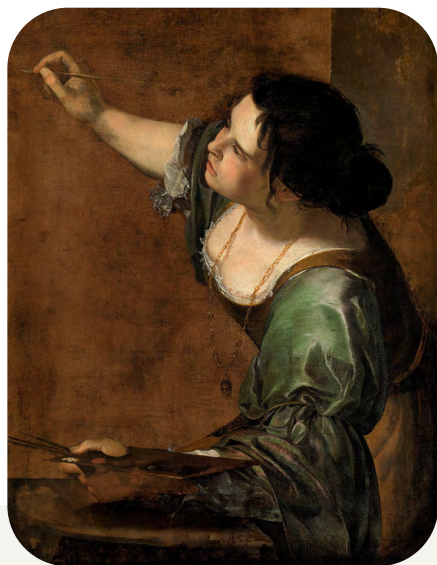

Альбрехт Дюрер. Автопортрет, 1498

Двісті років потому нідерландський художник **Рембрандт ван Рейн** зробив автопортрети своєю візитівкою. Він створив їх понад 80. І, на відміну від Дюрера чи сучасних блогерів, не мав на меті прикрашати себе. Навпаки, він позував собі з різними гримасами й детально випишував свої зморшки та подвійне підборіддя. І не боявся показувати себе таким, як є.

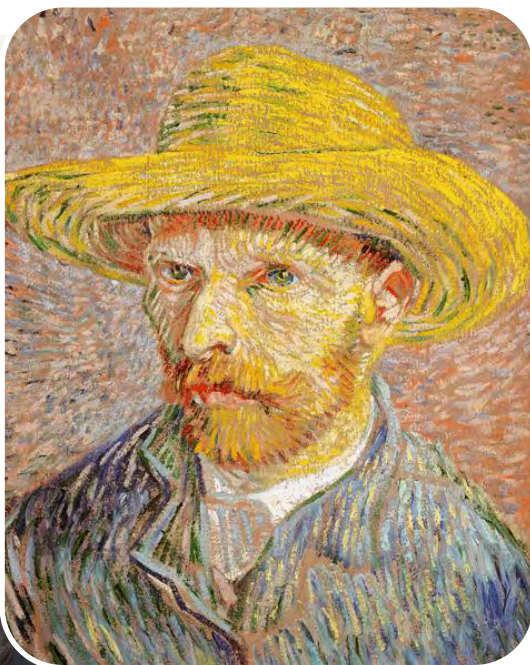
Рембрандт ван Рейн. Автопортрет (гравюра), 1630

Артемізія Джентилескі. Автопортрет в образі алегорії живопису, 1638-1639

Для італійської художниці **Артемізії Джентилескі** автопортрети були і рекламою, і самоствердженням. На одному з них вона намалювала себе в образі алегорії живопису, до того ж із доволі складного ракурсу — згори та збоку, щоб продемонструвати свою майстерність. У XVII столітті жінки мали докладати більше зусиль, ніж чоловіки, щоб досягти визнання. Артемізії це вдалося, і серед її замовників були навіть королі.

Вінсент ван Гог. Автопортрет у солом'яному капелюсі, 1887

Вінсент ван Гог. Пара черевиків, 1887

Ще один митець нідерландського походження — **Вінсент ван Гог** — залишив після себе 35 автопортретів. Із них 28 він намалював лише за два роки. Його стиль був настільки незвичним для мешканців провінційного містечка, де він оселився, що люди не часто погоджувалися позувати йому. Тож митцеві доводилося користуватися дзеркалом. На думку мистецтвознавця Філіпа Гука, деякі натюрморти з особистими речами ван Гога також можна вважати автопортретами. Стоптані черевики, книжки або стільчик із люлькою ніби розповідають про свого власника, якою він був людиною.

Не менш цікаві й автопортрети мексиканської художниці **Фріди Кало**. Вона визнала: *“Я пишу себе, тому що багато часу проводжу наодинці із собою та є темою, яку знаю найкраще за все”*. 55 творів як історія її життя: пошуки себе, автокатастрофа, зламаний хребет, утрачені діти та драматичне кохання до чоловіка Дієго Рівери.

Фріда Кало. Автопортрет із терновим намистом, 1940

Серед українських митців, мабуть, найбільше захоплювався автопортретами **Олександр Ройтбурд**. Одеський художник та директор художнього музею в Одесі помер у 2021 році. Протягом 35 років кожного 31 грудня він малював свій автопортрет. Також йому було цікаво створювати **омажі** — натяки на відомі твори митців різних епох у власному стилі. Інколи він поєднував ці дві ідеї, наприклад, у нього є автопортрет в образі П'єро.

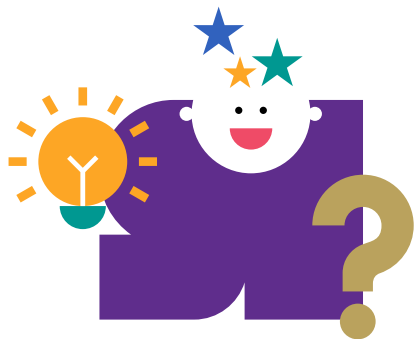
Олександр Ройтбурд. Автопортрет в образі П'єро, 2019

Так само колись зобразила себе художниця **Зінаїда Серебрякова**, родом із Харківщини. Її “Автопортрет в образі П'єро” зберігається в Одеському національному художньому музеї. У такий спосіб Ройтбурд ніби вступив у діалог із художницею, що творила на початку ХХ століття.

Зінаїда Серебрякова. Автопортрет у костюмі П'єро, 1911

Можеш і ти втілити цю ідею! Коли наступного разу задумаєш робити селфі, спробуй наслідувати когось із відомих митців. ●◆◀▶

НАД ЧИМ ПОМІРКУВАТИ

Чому художники та художниці в усі часи створювали автопортрети?

Як змінювався автопортрет як жанр протягом історії?

З ким із відомих митців тобі хотілося би “вступити в діалог”, як це зробив Олександр Ройтбурд?

Чому жінкам було складніше досягти визнання в минулому? А як сьогодні?

ЧИТАЙ
І МОВУ ВИВЧАЙ!

Наслідувати кого чи кому?

У цьому тексті ти дізнався/дізналася про те, що український художник Олександр Ройтбурд у своїх творах часом наслідував інших митців. До речі, а як правильно будувати фразу: наслідувати КОГО? чи наслідувати КОМУ? Зараз усе з'ясуємо!

За нормами української граматики, дієслово **наслідувати** ставить від себе питання *знахідного відмінка* — **КОГО? ЩО?**

Наприклад: На курсах акторської майстерності слухачі часто намагаються наслідувати відомих виконавців ролей кіно.

Наслідувати КОМУ? ЧОМУ? — неправильне дієслівне керування, що призводить до граматичної помилки.

Спробуй **скласти** й записати власний
приклад речення з дієсловом “**наслідувати**”.

A large rectangular area with rounded corners, containing ten horizontal dotted lines for writing. The left edge of the area has a decorative scalloped border.

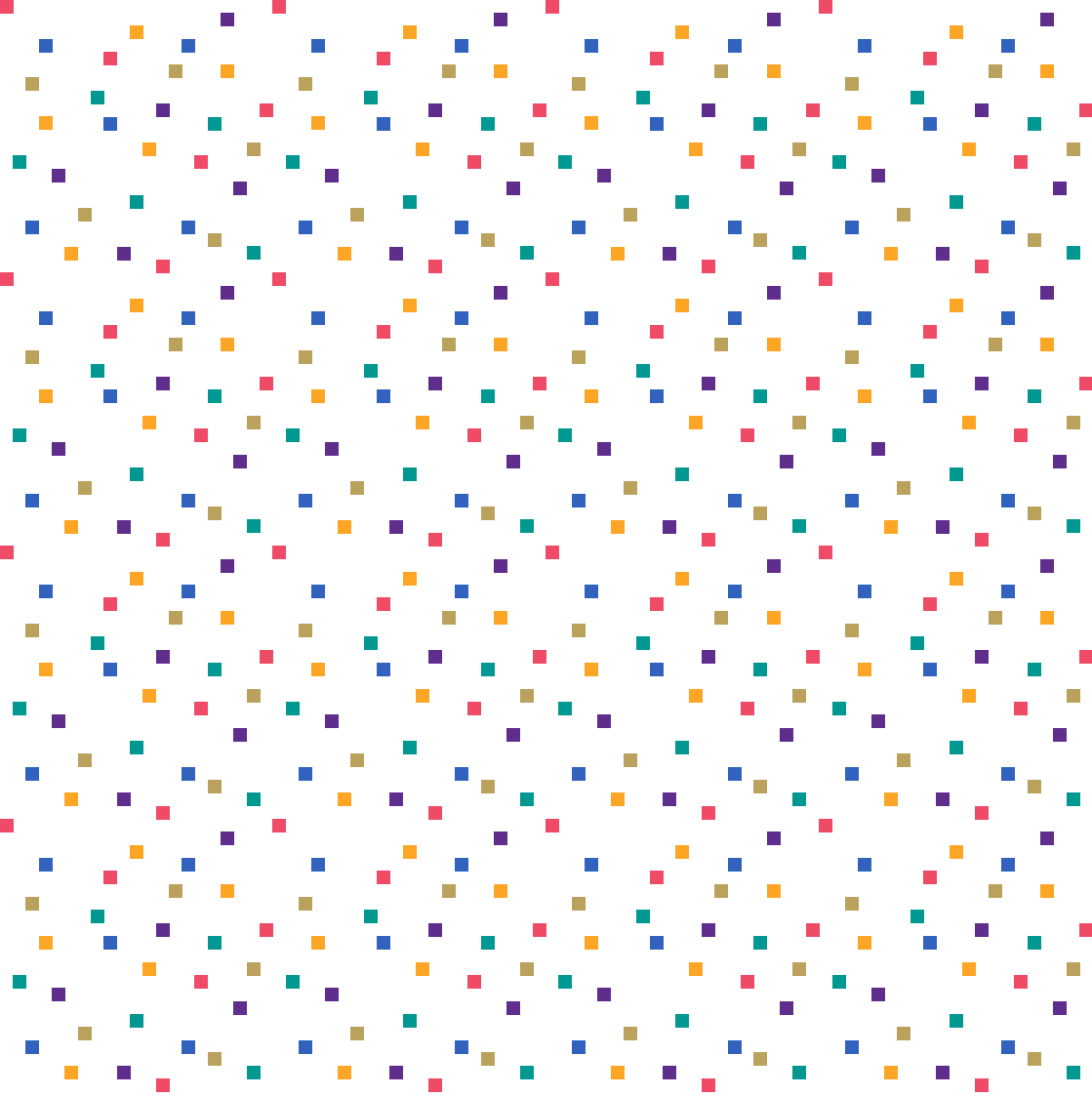

Тепер ти можеш уникати
граматичних помилок!

Для твоїх геніальних думок

A series of horizontal dotted lines for writing, consisting of 18 lines spaced evenly down the page.

www.storiya.info

© 2024 «Сторія»